«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою
Інституту експериментальної
патології, онкології і радіобіології
ім. Р.Є. Кавецького НАН України
«22» жовтня 2021 р., протокол № 11

Голова вченої ради
д.м.н., проф., акад. НАН України

_____ В.Ф. Чехун

«22» жовтня 2021 р.

КОНЦЕПЦІЯ

стратегічного розвитку освітньої діяльності
Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького
Національної академії наук України

Київ – 2021

І. Загальні положення

Нова парадигма розвитку вищої освіти, реформування наукової сфери та системи охорони здоров'я потребують удосконалення існуючої системи підготовки наукових кадрів в галузі Біології та Охорони здоров'я, яка б відповідала сучасним світовим стандартам. Реформа в цих галузях передбачає підготовку фахівців якісно нового рівня професіоналізму та компетентності, досвідчених і перспективних науковців, біологів/медиків, організаторів науки і медицини.

У нинішніх умовах реформування вищої освіти переживає глибокі кардинальні зміни, які мають на меті вирішити стратегічне завдання – наслідувати тенденції розвитку європейської та світової вищої школи, привести у відповідність зміст і форми здобуття вищої освіти з подальшою їх інтеграцією в освітній простір. Відтак, має забезпечувати високоякісну підготовку науковців і бути важливою складовою реформування галузі науки, охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки науковців залежить якість розвитку сучасної біологічної та медичної науки, надання медичної допомоги населенню країни. Сучасний розвиток науки і практики зумовлюють необхідність вносити корективи в підготовку та професійного розвитку наукових працівників із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів. Саме тому, якість освіти потребує поліпшення умов ефективної організації та інформатизації освітньо-наукового процесу, впровадження інноваційних наукових розроблень, забезпечення високого професіоналізму викладачів, створення сучасних навчально-методичних і клінічних баз.

Пріоритетною вимогою до підготовки фахівця, який вміє адекватно оцінювати свій науковий та професійний рівень і здатний регулярно його підвищувати, є компетентність майбутніх професіоналів ефективно використовувати набуті знання, вміння і навички; здійснювати активний пошук нового досвіду і визначати його цінність; мати здатність до саморозвитку, самоаналізу; вміння вирішувати нагальні проблеми тощо.

Актуальність питань забезпечення в Україні якості підготовки науковців особливо зростає в період реформування наукової та медичної галузі, коли підвищуються вимоги до якості надання освітніх послуг. Підготовка науковців на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України зумовлена потребами часу і має бути зорієнтована на інтеграцію української науки і медицини у кращі міжнародні практики та наукові досягнення. Зміни, що відбуваються, потребують формування новітніх міжнародних науково-педагогічних підходів у процесі підготовки фахівців зі спеціальностей 091 «Біологія» та 222 «Медицина» з метою вільного орієнтування у глобальному просторі фахових знань, мотивації на постійне самовдосконалення та професійний науковий розвиток упродовж усього життя; оволодіння сучасними перспективними методиками проведення наукових досліджень та впровадження інновацій, застосування технологій управління та організації роботи в галузі біології та охорони здоров'я.

2. Стратегічні напрями діяльності Інституту.

Стратегія розвитку ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН країни спрямована на підсилення його провідної ролі в галузі наук про життя в науковому середовищі України та світу, а також на підвищення відповідальності науковців перед соціально-економічними викликами сучасності. Адже розв'язання найскладнішої проблеми людства, якою є рак, не можливе без подальших досліджень, спрямованих на розробку сучасними перспективних методів профілактики онкопатології, ранньої та диференційної діагностики; знання принципів оптимізації терапії і визначення прогнозу перебігу пухлинного процесу.

Основна стратегічна мета діяльності інституту ґрунтується на ряді потужних напрямах:

1. Розвиток фундаментальних досліджень в галузі молекулярної і клітинної патобіології, експериментальної та клінічної онкології, нано- та біотехнологій, радіобіології та екології.

2. Одержання та використання нових фундаментальних та прикладних результатів, що формують засади інноваційної складової онкологічної науки, в т.ч. впровадження сучасних

діагностичних, прогностичних та предикативних сигнатур, нано- і біотехнологій в практичну медицину. Для реалізації інноваційної складової наукових досліджень в ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України активно створюється сучасна платформа для впровадження пілотних проектів, яка ґрунтується на формуванні прогресивного співробітництва з онкологічними закладами як в Україні так і за кордоном.

3. Підготовка потужної наукової зміни з високим науковим потенціалом та забезпечення формування світогляду фахівців-онкологів як наукових кадрів вищої кваліфікації, зорієнтованих на європейський формат проведення наукових досліджень та реалізацію набутого досвіду і практик в педагогічній діяльності .

4. Оптимізація інфраструктури наукового менеджменту, в т.ч. матеріально-технічне забезпечення установи та ефективне використання інтелектуального потенціалу науковців на рівні світових стандартів.

5. Використання результатів роботи в соціальній та культурній сфері.

В цьому контексті високий рівень розвитку науки - це один із ключових показників приналежності держави до Європейської спільноти.

Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України з 1994 року є єдиним від України асоційованим членом Організації європейських онкологічних інститутів (OECI) і має з нею стабільні двосторонні контакти.

Членство у цій організації передбачає участь у щорічній підсумковій Генеральній Асамблеї та науково-практичній конференції (OECI Oncology Days), де розглядаються як стратегічні питання розвитку європейської онкологічної науки, так і розробляються європейські програми з найбільш важливих інноваційних напрямів експериментальної та клінічної онкології, що базуються на глобальному баченні проблеми раку, підкреслюючи інтеграцію досліджень та освіти з діагностикою, профілактикою та лікуванням, задля сприяння розвитку всеосяжної та мультидисциплінарної організації протиракових програм.

Активна участь установи у роботі OECI дає можливість інституту представляти вітчизняну онкологічну науку на європейському рівні, що створює позитивний імідж України, а також є ефективним шляхом інтеграції нашої країни у Європейське наукове співтовариство, адже головною метою OECI є сприяти співпраці між установами, які займаються дослідженням і лікуванням онкологічних захворювань в Європі.

В результаті тісного співробітництва з закордонними партнерами Європи, Азії та США доведена актуальність і перспективність пріоритетних напрямів досліджень, за якими працює ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України.

- Виявлення маркерів злоякісної трансформації та ідентифікації ознак стовбурових клітин пухлинного пласту з метою ранньої діагностики та прогнозу перебігу хвороби;
- Вивчення біологічних властивостей пухлинних клітин і факторів їх мікрооточення для розробки методології індивідуалізованої корекції взаємин “пухлина-організм”;
- Вивчення молекулярно-генетичних основ регуляції метаболічних процесів при пухлинній хворобі та розробка біотехнологічних і сорбційних засобів їх фармакокорекції;
- Вивчення впливу наночастинок і нанокомпозитів на метаболізм нормальних і пухлинних клітин та розробка підходів до таргетної терапії;
- Вивчення впливу канцерогенонебезпечних факторів навколишнього середовища на процес онкогенезу та розробка ефективних засобів профілактики.

ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України ефективно і планомірно виконує завдання, сформульовані **Стратегічними напрямами розвитку науки і техніки**, які визначені Концепцією розвитку НАН України на 2014-2023 рр. http://www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-131225-187-1.pdf .

2. Освітянська місія та принципи освітньої діяльності ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України

Загальна концепція освітньої діяльності Інституту базується на поєднанні науково-дослідної, науково-організаційної, науково-освітньої і науково-просвітницької роботи та є невід'ємною складовою зазначених вище стратегічних напрямків розвитку Інституту.

Освітянською місією ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України є:

- формування висококваліфікованих кадрів за рівнями вищої освіти доктор наук та доктор філософії, здатних здобувати та продукувати нові знання в галузі біології та медицини (в т.ч. молекулярної і клітинної патобіології, експериментальної та клінічної онкології, нано- та біотехнологій, радіобіології та екології), а також суміжних предметних галузей знань для прогресивного розвитку онкологічної науки і медицини;
- підготовка конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для різних сфер розвитку держави (наука, освіта, медицина, бізнес, органи державної влади і управління);
- сприяння багатогранному розвитку особистості з критичним мисленням, творчим підходом та ініціативністю, здатних навчатися із високим рівнем самостійності;
- виховання високоосвічених, вільних та демократичних людей, здатних до прийняття ефективних і раціональних рішень та оцінки ризиків;
- формування духовних і моральних цінностей на рівні, який сприятиме інтеграції фахівців у громадянське суспільство і становленню активної громадянської позиції.

Основними принципами освітньої діяльності Інституту є:

- нерозривність процесів навчання, науково-дослідної роботи і практики;
- забезпечення конкурентоспроможності завдяки високій гарантованій якості,
- побудова освітніх програм на основі набуття здобувачами інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей щодо здійснення інноваційної, викладацької, науково-дослідної й управлінської діяльності у наукових установах, закладах вищої освіти; набуття компетентностей викладача ЗВО, здатного здійснювати, формулювати і розв'язувати комплексні наукові й практичні проблеми сучасної онкології, успішно працювати та бути стійкими на ринку праці.
- забезпечення єдиного підходу до розроблення освітніх програм із обов'язковим визначенням критеріїв оцінювання знань, умінь, навичок та компетенцій;
- сумісність освітніх програм з міжнародними класифікаціями та стандартами вищої освіти;
- незалежність освітньої діяльності від впливу політичних партій та релігійних організацій;
- активна участь усіх працівників ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України (адміністрація, науковий, науково-педагогічний, навчально-допоміжний, адміністративно-господарський персонал) у забезпеченні освітньої діяльності;
- залучення всіх наукових категорій працівників установи до заходів із забезпечення якості освітніх програм

Основні цілі реалізації Концепції

- забезпечення, із урахуванням розвитку науки і медицини, відповідності освітніх програм потребам держави і суспільства;
- формування культури якості як основи конкурентоспроможності аспірантури Інституту та її випускників;

- інтенсифікація освітнього процесу завдяки широкому впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій;
- запровадження системи мотивації наукових працівників, що залучені до освітнього процесу, до вдосконалення навчальних програм і забезпечення якості освіти;
- забезпечення валідності процедур оцінювання;
- оновлення матеріально-технічної бази для навчання і наукових досліджень;
- інтенсифікація реалізації світових програм академічної мобільності для зростання ролі Інституту на міжнародному ринку послуг;
- формування суспільних цінностей та духовних орієнтирів в освітньому й науковому процесах.

Основні принципи реалізації Концепції

Основними принципами реалізації Концепції освітньої діяльності та стратегії Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького Національної академії наук України з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальностями 091 «Біологія» та 222 «Медицина» є: системність; науковість; прозорість; неупередженість; професіоналізм; корпоративне партнерство; забезпечення зворотних зв'язків між учасниками освітньо-наукового процесу.

Ці принципи базуються на основних засадах розвитку освіти (як біологічної, так і медичної), в основу яких покладено:

- академічне лідерство – створення нових освітньо-наукових програм, активне проведення наукових досліджень та оприлюднення їх результатів, а також поширення позитивного досвіду діяльності для інших інституцій наукового, освітнього та практичного профілю діяльності;
- інноваційність - вміння академічної інституції відповідати на виклики сучасності та бути активним у змінному світі,
- інтернаціоналізація освітньо-наукових практик - орієнтир для налагодження міжнародної співпраці в галузі науки і освіти та медицини, забезпечення можливостей стажування суб'єктів освітньо-наукового процесу за кордоном, а також поширення здобутих результатів наукових досліджень у визнаних світових наукометричних виданнях.

3. Шляхи реалізації Концепції

Основними шляхами і способами реалізації Концепції є:

- формування освітніх програм виключно на компетентнісній основі, перехід до загальноєвропейського розуміння змісту галузей освіти, спеціальностей і предметних галузей при конструюванні освітніх програм;
- інтеграція Інституту з навчальними закладами та підприємствами, зокрема, шляхом створення навчально-науково-виробничих комплексів;
- здійснення моніторингу тенденцій розвитку світового, у тому числі європейського освітньо-наукового простору з метою своєчасного реагування на глобальні виклики, зміни умов і обставин на ринку освітніх послуг, впровадження нових наукових та освітніх технологій;
- пріоритетна орієнтація на формування освітніх програм за освітньо-науковим рівнем доктора філософії, забезпечення набору до аспірантури та докторантури;

- орієнтація освітніх програм на потреби наукових, освітніх та виробничих установ держави шляхом залучення аспірантів до наукової та педагогічної діяльності;
- впровадження дистанційних технологій в освітній процес;
- започаткувати практику формування спільних освітніх програм з навчальними закладами для отримання грантів на здійснення освітньої діяльності;
- забезпечення вищого рівня зростанню ролі дослідницької компоненти в освітніх програмах;
- залучення представників роботодавців, провідних учених і фахівців практиків до формування змісту освітніх програм, до визначення процедур оцінювання, до участі у освітньому процесі і підсумковій атестації;
- впровадження європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;
- впровадження системи заходів, спрямованих на підвищення об'єктивності оцінювання результатів навчання, в т.ч. запровадження експертизи процедур і критеріїв оцінювання; вибіркової внутрішньої і зовнішньої експертизи виставлених оцінок; використання інформаційно-комунікативних технологій в оцінюванні; визначення відповідності інструментів оцінювання цілям оцінювання тощо;
- створення організаційно-технічних умов та засобів оцінки випускниками аспірантури минулих років актуальності та якості навчальних дисциплін та компетенцій викладачів;
- впровадження електронного документообігу в освітню діяльність, створення електронних кабінетів керування навчальним процесом для викладачів та аспірантів;
- запровадження боротьби з плагіатом та фактами академічної недоброчесності;
- запровадження системи оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників при реалізації освітніх програм.

4. Організаційно-правове та фінансове забезпечення реалізації Концепції

Організаційно-правове забезпечення реалізації Концепції стратегічного розвитку освітньої діяльності Інституту здійснюватиметься шляхом розроблення та прийняття в установленому порядку відповідних нормативних актів, планів і заходів, спрямованих на реалізацію положень Концепції, проведення моніторингу стану їх виконання.

Фінансове забезпечення реалізації Концепції здійснюватиметься за рахунок цільових бюджетних коштів, спрямованих на освітню діяльність установи, із залученням коштів суб'єктів господарювання і громадських організацій (об'єднань), інвестиційних програм, програм міжнародної технічної та фінансової допомоги та інших не заборонених чинним законодавством джерел.